

Shake the Planet!

Maatschappelijk Verantwoord Lowlands

Augustus 2009

Inhoudsopgave

1. SHAKE THE PLLANET	3
2. GROENE EN VERANTWOORDELIJKE FESTIVALS	3
3. VERVOER	4
4. ENERGIE	5
5. AFVAL	6
6. WATER	8
7. ETEN EN DRINKEN	8
8. KLEDING	9
9. MENTALITEIT EN BEWUSTWORDING	9
10. LOWLANDS PARADISE	10
BIJLAGES	
<i>bijlage 1 - Lowlands vergeleken</i>	<i>14</i>
<i>bijlage 2 - Info CO2 compensatie / Essent</i>	

1. Shake the Pllanet

Lowlands is niet alleen vernieuwend op het gebied van muziek en ander cultureel aanbod. Ook heeft LL de ambitie om voorop te lopen als groen en verantwoordelijk georganiseerd festival. De muziekindustrie levert vergeleken met andere industrieën maar een kleine bijdrage aan de milieuproblematiek en sociale problemen in de wereld. Toch neemt Lowlands zijn verantwoordelijkheid heel serieus. De organisatie streeft naar een bedrijfsvoering die nog schoner en eerlijker is. Het woord paradijs uit de volledige festivalnaam A Campingflight to Lowlands Paradise moet zo breed mogelijk waargemaakt worden.

Lowlands vernieuwt door in de eerste plaats te besparen aan de bron, in de tweede plaats te verduurzamen en in de laatste plaats deel te nemen aan een CO2-compensatieprogramma. Daarnaast wordt het aanbod biologische en fairtrade producten steeds meer uitgebreid. De organisatie is niet snel tevreden en doet niet aan symboolpolitiek. Onderweg naar een LL paradijs worden op alle vlakken in de bedrijfsvoering verbeteringen doorgevoerd.

2. Groene en verantwoordelijke festivals

Een festival is een plek waar publiek, artiesten, leveranciers en de organisatie samenkomen. Tijdelijk vormt zich een minimaatschappij die model zou kunnen staan voor de grote maatschappij. LL hoopt zijn drang tot vernieuwing door te geven en het overwegend jonge publiek en alle andere aanwezige partijen te inspireren om ook milieuvriendelijke en eerlijke keuzes te maken.

Lowlands staat hier als festival niet alleen in, een toenemend aantal festivals gaat verantwoordelijker tewerk. Inmiddels zijn er ook organisaties die festivals hierin kunnen adviseren zoals Julie's Bicycle, een Engelse non-profit organisatie die de muziekindustrie ondersteunt bij het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen. LL is actief lid van Yourope, de Europese festivalassociatie, die Green'n'Clean richtlijnen heeft uitgegeven en de Green'n'Clean Award uitreikt aan de groenste festivals. LL heeft het Green'n'Clean keurmerk. De Greener Festival Award is ook een groen keurmerk. Bristish Standards heeft een standaard voor evenementen met een schone en verantwoordelijke bedrijfsvoering ontwikkeld (BS 8901). In Nederland is er nog geen standaard voor, er wordt wel aan gewerkt.

Lowlands doet mee met de Gas Emission Benchmark voor Outdoor Events. Deze benchmark is ontwikkeld in samenwerking met Julie's Bicycle, Live Nation, Festival Republic, agreenerfestival.com en het Environmental Change Institute van Oxford University.

Toch valt er nog veel te verbeteren. Publiekvervoer, afval en energie zijn bij een festival het meest belastend voor het milieu. Daarom heeft Lowlands deze punten als eerste aangepakt en er is al veel resultaat geboekt. Meer hierover is te lezen in de drie volgende hoofdstukken. LL werkt ook op andere vlakken aan verbetering zoals water en catering, zie hoofdstuk 6, 7 en 8.

3. Vervoer

Transport bezoekers

Het publieksvervoer van en naar het festival levert, vergeleken met alles wat er bij een festival komt kijken, de grootste bijdrage aan de CO₂-uitstoot (bron: Julie's Bicycle: First Step research): 43%. Daarom adviseert en stimuleert Lowlands de bezoekers om met het openbaar vervoer te komen.

De helft van het publiek komt met het openbaar vervoer naar Lowlands. De circa 4000 buitenlanders die LL bezoeken, met name Britten, nemen waarschijnlijk het vliegtuig. De andere helft komt met de auto. In een auto zitten gemiddeld 2,75 mensen; dat is een hoog gemiddelde, want ook kleding, tenten en kampeergerei moeten mee in de auto. Er wordt dus enthousiast gecarpoold.

Lowlands heeft een goede samenwerking met de NS die een festivalretour aanbiedt. Een hoog percentage studenten heeft een OV-jaarkaart en reist dus gratis. Er rijden 80 à 90 gratis pendelbussen tussen de omliggende treinstations en het festivalterrein. Op de meeste bussen zit een roetfilter of CRT-filter, dat 30 tot 95% van de roetdeeltjes uit het uitlaatgas verwijdert. Lowlands zou graag hybride bussen inzetten, maar daar zijn er nog niet veel van in gebruik. Lowlands zou ze moeten onttrekken aan het reguliere OV, waar ze per dag veel meer uren maken. Uiteindelijk is het dus beter voor het milieu, als ze diensten in het reguliere OV blijven rijden. Lowlands is voorstander van een strengere regelgeving die de roet- en CO₂-uitstoot vermindert van bussen en vrachtverkeer.

Lowlands werkt ook samen met Tripticket, een organisatie die circa 30 touringbussen inzet om Lowlandsbezoekers op te halen bij diverse opstapplaatsen in Nederland, vaak plekken waar geen treinstation is.

Lowlands overweegt voor de toekomst een bedrag te vragen voor het parkeren van auto's. Een bedrag van € 10 is niet ongebruikelijk bij festivals. Dit geld kan dan vervolgens specifiek ingezet worden voor duurzame projecten.

Productietransport

Het transport voor productie en catering van en naar het festival gebeurt in naar schatting 2200 vervoersbewegingen van vrachtwagencombinaties. Een vrachtwagencombinatie rijdt naar schatting gemiddeld 150 km, dus in totaal wordt er 330.000 km gereden.

Productietransport levert een grote bijdrage aan het energieverbruik op LL, geeft veel uitstoot en behoort tot de grotere kostenposten. Lowlands heeft al veel gedaan om hier vermindering in te brengen. Bijvoorbeeld door voorzieningen permanent te maken:

- Er is asfalt aangelegd, zodat er minder rijplaten nodig zijn. Dit scheelt 28 vervoersbewegingen per jaar.
- Er is een loods gebouwd waar materialen opgeslagen kunnen worden die alleen tijdens Lowlands nodig zijn. Dit scheelt 100 vervoersbewegingen per jaar. Tijdens het festival wordt de loods ergens anders voor gebruikt.
- Een aantal betonnen contragewichten, die ervoor zorgen dat lichttorens niet omwaaien, is vervangen door 1000 literwatertanks. Dit scheelt 20 vervoersbewegingen per jaar.

- De brug van de camping naar het festivalterrein wordt ter plekke opgeslagen en in elkaar gezet. Dit scheelt 16 vervoersbewegingen per jaar.

Continu wordt gekeken of er nog meer onderdelen permanent gemaakt kunnen worden zoals de lichtmasten, het badhuis en hekken die het terrein afbakenen. Deze afwegingen vinden om de paar jaar plaats, omdat wat eerst financieel te risicovol was later wel haalbaar kan zijn.

Medewerkerstransport

Op het terrein verplaatsen medewerkers zich met fietsen, brommers, golfkarretjes, heftrucks, gators en Volkswagenbusjes. Medewerkers die geen spullen hoeven te vervoeren krijgen een fiets of brommer. In 2009 worden elektrische scooters voor productiepersoneel ingezet als onderdeel van een sponsorproject (Essent). Dat was eerder niet mogelijk omdat de actieradius te klein was en er (nog) geen verhuurmarkt voor is.

4. Energie

Per Lowlandseditie wordt ca. 865.000 Kwh stroom gebruikt, dat is ca. 10% meer dan een stad als Assen of Hoorn in 3 dagen gebruikt. Bijna alle elektriciteit wordt op dit moment nog opgewekt door generatoren die 120.000 liter diesel en 4.000 liter benzine verbruiken per editie. De Alphantent verwerkt zo'n 400 liter diesel/uur en de Limatent 75. Elektriciteitsgebruik via het vaste net is niet mogelijk, want daar is geen infrastructuur voor op het terrein. Alleen het crewcateringgebouw gebruikt elektriciteit van het vaste net. Het is economisch onhaalbaar om alleen voor LL een infrastructuur aan te leggen.

Het verbruik van diesel is erg vervuilend. Hier valt veel te winnen. Er zijn nu al grote besparingen doorgevoerd. In 2004 is het totale stroomverbruik geanalyseerd om op basis daarvan de grootte van de benodigde generatoren aan te passen. Als er bijvoorbeeld stroom nodig is voor de opbouw van een podium, wordt niet de grote generator gebruikt die nodig is voor concerten, maar een kleine mobiele generator. Alle generatoren worden uit gezet op het moment dat er geen stroom nodig is. Dit scheelt bij elkaar 20.000 liter diesel. LL overlegt met de generatorleverancier over de mogelijkheid om roetfilters aan te brengen. De leverancier van de podiumverlichting krijgt te horen hoeveel vermogen er beschikbaar is om het verlichtingsplan op af te stellen. Ook LED-lampen, gasontladinglampen en timers zijn in gebruik genomen om energie te besparen.

Lowlands onderzoekt de mogelijkheid om duurzame energie te introduceren, zoals wind- en zonne-energie. Deze transformatie is een lange termijn zaak. Momenteel is het bijvoorbeeld nog niet haalbaar om het oplaadstation voor de mobiele telefoons en mp3-spelers van de bezoekers met zonne-energie op te laden, vanwege de hoge piekbelasting. In 2009 gaat Lowlands voor het eerst experimenteren met een klein waterstofaggregaat (slechts 4000 W). Dit is een schonere en stillere aggregaat, ontwikkeld door een leverancier van energievoorzieningen. Er wordt gewerkt aan een aggregaat met een veel hoger vermogen.

Lowlands is huiverig voor het gebruik van biodiesel. Brandstof hiervoor wordt vaak verbouwd op plekken waar ook voedsel verbouwd kan worden. De kans dat machines kapot gaan is groter bij het gebruik van biodiesel., Biodiesel is minder efficiënt in gebruik, stoot onverminderd veel CO2 uit, geeft het een onaangename

lucht en is het onacceptabel veel duurder (ca. 25% per liter). De ontwikkelingen op het gebied van biobrandstoffen en andere duurzame energie worden door LL op de voet gevolgd.

Waar het op dit moment niet lukt om aan de bron te besparen of te verduurzamen, kiest Lowlands ervoor om mee te doen aan een compensatieprogramma (zie bijlage).

5. Afval

Ook op het gebied van afval werkt LL hard aan een slimmere en schonere bedrijfsvoering. Op Lowlands ontstaat ongeveer 500 ton afval. Het publiek produceert 250 ton afval (150 ton op het festivalterrein en 100 ton van de camping) en 250 ton is bedrijfsafval, voornamelijk van cateraars. LL heeft een aantal maatregelen genomen om het milieu aanzienlijk minder te belasten.

Sinds 2003 verwerkt Lowlands statiegeld in de consumptieprijs van een drankje. Veel bezoekers leveren nu hun wegwerpbekers in met als resultaat een veel schoner festivalterrein. De bekers die 2% uitmaken van het totaal aan afval, zijn van PLA. PLA kan op een cradle-to-cradle manier opnieuw gebruikt worden. Op de draagtrays van gerecycled karton zit ook statiegeld.

Nu al is 60 tot 70% van alle wegwerpartikelen biologisch afbreekbaar. Maar vanaf 2010 zijn alle leveranciers verplicht uitsluitend biologisch afbreekbare wegwerpartikelen te gebruiken. .

Onnodig verbruik van papier en ander materiaal wordt tegengegaan. Het is niet toegestaan om op het festivalterrein flyers of samples uit te delen om. Met alle leveranciers worden afspraken gemaakt over de mogelijkheden om hoeveelheid en soort afval te reduceren. De publiekscatering scheidt het afval in pet-flessen, papier, glas, plastic etc.

Bezoekers krijgen één keer een programmaboekje gratis. Als dat kwijt is kunnen ze een nieuwe kopen. In de toekomst worden programmaboekjes vervangen door applicaties voor de mobiele telefoon.

Lowlands vindt dat het publiek medeverantwoordelijk is voor het schoonhouden van het festivalterrein en de campings. Dat wordt het publiek regelmatig op een ludieke manier duidelijk gemaakt. Op de campings worden zo'n 100.000 vuilniszakken per festival uitgedeeld. Er rijden continu busjes rond die volle vuilniszakken ophalen en lege uitdelen. Op het terrein staan 5000 grote vuilnisbakken. Helaas met onvoldoende succes. Het publiek blijft rommel op de grond gooien. Op de campings laten bezoekers veel spullen achter, van schoenen tot tenten, vooral als het slecht weer is geweest. Een deel van die spullen wordt meegenomen door inzamelaars voor goede doelen.

Positief is dat er op de campings ook een steeds grotere groep mensen is die hun afval wel keurig in zakken doen en hun 'eigen' stukje terrein schoon houden. Zij kunnen vanaf 2009 op de milieucamping gaan staan die door de bezoekers zelf netjes worden gehouden: The Green Ghetto's. Twee van de zeven campings (1 en 7) worden ingericht als milieucamping. Voorwaarde om op de milieucamping te staan is de belofte bij de ingang je eigen gebiedje netjes te houden. Er zijn geen sancties als mensen zich niet aan deze belofte houden, wel lopen er medewerkers rond die mensen eraan herinneren. De organisatie hoopt dat

bezoekers die voorheen wel mee wilden doen maar ontmoedigd raakten, nu wel de zin ervan inzien om ook hun afval op te ruimen. Uiteindelijk doel is een mentaliteitsverandering bij de overige bezoekers op gang te brengen.

Afvalverwerking

Lowlands zet in 2009 de eerste stappen in een ambitieuze samenwerking met een grote afvalverwerker om meer invloed te krijgen op de manier waarop het afval wordt verwerkt. Hoewel de afvalstroom van Lowlands nu volledig volgens de geldende milieuwetgeving wordt verwerkt en afgevoerd, wordt er gekeken hoe dit proces nog schoner en efficiënter kan. Eerst wordt het afval geanalyseerd, dan wordt er gekeken welk afval cradle-to-cradle kan worden verwerkt of traditioneel kan worden gerecycled. Vervolgens wordt bepaald welk afval verbrand kan worden om groene stroom van te maken.

Ook backstage is analyse de sleutel tot een zo efficiënt mogelijke afvalverwerking. Bij alle cateraars wordt gekeken welk afval er vrijkomt en hoe dat zo goed mogelijk kan worden gescheiden. De ontwikkelingen op het gebied van afvalverwerking worden op de voet gevolgd door Lowlands.

Eindschoonmaak

Na afloop van het festival is er binnen een week afgebouwd en minutieus opgeruimd en schoongemaakt. Met omgebouwde landbouwmachines worden de velden schoongeveegd. In de bomen gegooide wc-rollen, ander zwerfafval en in de grond getrapte bekertjes worden verwijderd.

Na een paar weken, als het gras weer hersteld is, ligt het Lowlandsterrein erbij alsof er geen festival heeft plaatsgevonden en grazen er weer schapen in de weide.

6. Water

Per festival gaat er ca. 5000 m³ leidingwater en 5000m³ oppervlaktewater doorheen. Het meeste water wordt gebruikt voor douchen en toiletspoelingen. Het gemiddelde watergebruik per persoon is aanzienlijk lager dan thuis, er wordt relatief weinig gedoucht en voor grote groepen koken en schoonmaken levert ook efficiënter watergebruik op.

De toiletten worden doorgespoeld met oppervlaktewater. Er is voldoende oppervlaktewater aanwezig om aan de sloten te onttrekken. Er zijn bijna alleen maar doorspoeltoiletten, alleen backstage staat een klein aantal mobiele toiletten op plekken waar moeilijk rioolaansluitingen te maken zijn. Eerst werden alleen de toiletten op het festivalterrein doorgespoeld met oppervlaktewater, nu ook op het campingterrein. De spoelbakken bevatten zes liter water in plaats van de gebruikelijke tien liter. Alle drinkwaterpunten zijn voorzien van drukkransen, er wordt zo weinig mogelijk drinkwater wordt verspild. Vitens, de watermaatschappij werkt CO₂-neutraal.

Het afwateringssysteem is gescheiden aangelegd. Regenwater komt terecht in de sloten en vijvers. Rioolwater gaat naar de waterzuiveringcentrale in Dronten en Harderwijk. Lowlands mag 90 m³ per uur lozen in de riolering, maar er komt 110 m³ vrij. De overige 20 m³ wordt met vrachtwagens naar Harderwijk gebracht. Het toiletpapier is gerecycled, dun en speciaal van structuur waardoor het in de waterzuiveringcentrale relatief snel ontbindt.

7. Eten en drinken

Lowlands is voorloper als het gaat om de innovatie van publiekscatering en streeft naar een zo groot mogelijk assortiment biologische en fairtrade producten. Van donderdagavond tot maandagmorgen moet er kwalitatief goede catering zijn voor 55.000 bezoekers met enorme pieken bij ontbijt-, lunch-, en dinertijd. Een groeiend aantal kleinere, gespecialiseerde cateraars biedt biologische en fairtrade producten aan. Het grote succes van deze aanbieders op Lowlands werkt stimulerend naar de grote cateraars om ook –deels – om te schakelen.

De meeste biologische en fairtrade cateraars zijn niet groot genoeg om massa en hoge omloopsnelheid te bieden. Toch wordt inmiddels een aanzienlijk aandeel bereikt, het aantal van deze cateraars groeit gestaag. De komende jaren zullen er nog meer bijkomen. Biologische cateraars worden in clusters bij elkaar geplaatst zodat ze meer aandacht krijgen. Zo is overal op het terrein verantwoord eten en drinken verkrijgbaar.

LL streeft er naar om ook de grote cateraars hierin mee te krijgen. Voorlopig is dat niet eenvoudig. Biologische en fairtrade alternatieven zijn voor grootverbruik nog lang niet altijd verkrijgbaar. En grote cateraars willen vaak niet alleen voor Lowlands veranderen, maar alleen als dat mogelijk is in hun gehele bedrijfsvoering. Met alle cateraars wordt bij elk product gekeken welke stappen er mogelijk zijn op de korte en lange termijn.

Met dit overleg zijn nu al goede resultaten geboekt. Sinds 2007 schenkt koffie- en theeleverancier Douwe Egberts alleen nog maar Utz certified (fairtrade) koffie, en dat gaat om honderdduizenden kopjes koffie. Alle (Pickwick) thee is als merk aangesloten bij de Ethical Tea Partnership. La Place koopt dit jaar 60 tot 70 % biologisch in, bijvoorbeeld de eieren voor de omeletten en groente en fruit. De vis op LL verkrijgbaar is op verantwoorde wijze gevangen volgens de viswijzer.

Twintig tot dertig procent van de maaltijden zijn vegetarisch. Vegetarische producten zijn een goed alternatief voor biologische producten die veel duurder uitvallen dan reguliere, zoals vlees. Zo blijven biologische gerechten betaalbaar voor de bezoeker.

De backstagecatering voor artiesten gebruikt biologische en fairtrade producten die bovendien zoveel mogelijk uit de regio komen. In de kleedkamers van de artiesten zijn de snacks standaard biologisch.

8. Kleding

Merchandising in de vorm van T-shirts is een belangrijk communicatie- en promotiemiddel voor de Lowlandsorganisatie. Op jaarbasis worden er vele duizenden T-shirts gedrukt voor medewerkers, promotieacties en voor publieksverkoop. Bij de inkoop wordt naar prijs en kwaliteit gekeken. Eco en fairtrade shirts waren voorheen vaak niet in voldoende mate te krijgen of simpelweg niet in de juiste kleurstelling en ze waren relatief duur qua inkoop. Het is pas van de laatste tijd dat er een diverser aanbod is en dat de meerprijs ervan zo is teruggelopen dat Lowlands deze shirts ook gaat gebruiken.

In 2009 zijn de Lowlands promotieshirts en de shirts die aan artiesten gegeven worden van de Earth Positive lijn van Continental Clothing, dus van biologisch katoen en gemaakt onder goede arbeidsomstandigheden. De shirts voor de medewerkers zijn van het merk Gildan, dat aangesloten is bij de Fair Labour Association. Voor de prints op de shirts wordt vooral Manoukian inkt gebruikt, inkt op waterbasis.

Een deel van de T-shirts voor de verkoop wordt biologisch en fairtrade. Zo zal blijken of het publiek hier ook een meerwaarde aan toekent en een iets hogere prijs geen bezwaar vindt. Of in de toekomst alle shirts van biologische en fairtrade katoen zullen zijn hangt af van de publieksreactie.

9. Mentaliteit en bewustwording

Maatschappelijk verantwoord ondernemen kan Lowlands niet alleen. Het publiek, de toeleveranciers, cateraars en artiesten worden hier ook actief bij betrokken. Met de cateraars en leveranciers is voortdurend overleg over betere mogelijkheden. Mojo en Loc 7000, de overkoepelende organisaties van LL, zijn grote spelers in Nederland die de vraag aan leveranciers en cateraars kunnen beïnvloeden en dat ook doen.

Lowlands biedt ruimte aan goede doelenorganisaties als Oxfam Novib, Greenpeace en Amnesty International, met wie op een steeds intensievere manier wordt samengewerkt. Deze organisaties dragen bij aan bewustwording van publiek en andere partijen.

Publiek

Lowlands is sociaal en cultuur trendsetter en hoopt dat de groene en eerlijke keuzes die het festival maakt het overwegend jonge publiek stimuleren dit ook doen. Festivals bieden een unieke kans voor bewustwording omdat er een grote groep relatief gelijkgestemde mensen bij elkaar is die een tijdelijke gemeenschap vormen.

Duurzaamheid staat ook op het inhoudelijke programma bij LL. Minimaal 1 van de 6 Lowlands University colleges gaat over o.a. duurzaamheid. Alle 1350 zitplaatsen zijn altijd 'uitverkocht'. Op de Lowgenda, de politieke agenda van de LL-generatie op de LL-site, kan het publiek mee discussiëren over dit onderwerp. Op het terrein heeft Lowgenda ook een eigen ruimte waar bezoekers met elkaar kunnen discussiëren .

Het publiek vindt dit jaar op de website en in de dagkrant van LL, Daily Paradise, alle informatie over de biologische, vegetarische en fairtrade voeding die op het festival verkrijgbaar is. Op de website is ook alles te lezen over de duurzame initiatieven die Lowlands onderneemt.

In samenwerking met sponsor Essent heeft LL een stand op het terrein waar het publiek geïnformeerd wordt over de aanstaande klimaatconferentie in Kopenhagen. Hier kunnen bezoekers hun eigen CO₂-uitstoot uitrekenen en compenseren. Voor ca. gemiddeld 1 euro per bezoeker kan de volledige CO₂-uitstoot van heel Lowlands gecompenseerd worden. Mensen die met de auto komen en vlees eten betalen meer dan mensen die met de bus komen en vegetarisch eten. Het geld wordt geïnvesteerd in hoogwaardige windenergieparken.

10. Lowlands Paradise

Lowlandsdirecteuren Eric van Eerdenburg en Ronny Hoogh Antinck: 'LL is bezig het publiek, cateraars en toeleveranciers mee te krijgen in het streven naar duurzaamheid. Er is nog veel te verbeteren en daar doen we ontzettend ons best voor. Ieder jaar brengen we stap voor stap verbeteringen aan. Nieuwe technologie en een toenemende economische haalbaarheid geven steeds nieuwe mogelijkheden. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is constant laveren tussen wens en haalbaarheid.'

Bijlage 1

Lowlands vergeleken

Als we 3 dagen Lowlands vergelijken met 3 dagen een gemiddelde stad van 60.000 inwoners;

	Gem. stad 60.000	LL incl. personeel/gasten
CO2 uitstoot	5277 ton	2700 ton
afval	314.630 kg	487.000 kg
waterverbruik	23 miljoen liter	10 miljoen liter
electriciteit	757.030 Kwh	864.000 Kwh

Bron

CO2 : Milieu Centraal / Essent

afval: CBS / SITA

waterverbruik; VEWIN / MTD

electriciteits verbruik: Milieu Centraal/ the Powershop

1 januari 2009 had Nederland 16,48 miljoen inwoners en 7,24 miljoen huishoudens. Een huishouden bestaat dus gemiddeld uit 2,28 inwoners.

Fair Trade

In 2008 kocht 28% van de huishoudens wel eens een fair trade product. Gemiddeld koopt een huishouden 4,4 fair trade producten per jaar (= 2,8 kg/liter), ter waarde van EUR 11,37

8,8% van de huishoudens heeft fair trade chocola gekocht, 5,7% koffie, 11,7% fruit, 1,1% wijn, 3,2% thee, 2,2% suiker

Profiel fair trade koper: welgesteld, Randstad, hogere sociale klasse

Bron: Meer fair trade producten in de boodschappentas? NCDO, maart 2009

Biologische producten

Marktaandeel biologische producten 2,1%

Groente & fruit 3,8%

Zuivel (excl. Kaas & boter) 4,3%

Kaas & boter 1,6%

Eieren 6,6%

Vlees 2,0%

Brood 2,7%

Gemiddelde besteding per persoon EUR 31,60 (2007)

Contractcatering 3,6% biologisch

Groente & fruit 2,5%

Brood 5,8%

Zuivel 9,3%

Eieren 5,0%

Vlees 0,7%

Vleeswaren 2,7%

Naast contractcatering is er de party/eventementencatering. 'Green' blijkt hot in 2008. LowLands 2008 illustreerde dit door het vergroten van het aanbod fair

trade en biologisch. Ze communiceerden dit op eigen wijze in de programmakrant: 'Snap je het nou nog niet? Biologisch is rock 'n roll baby'.

Bron: Bio-Monitor Jaarrapport '08, Biologica, April 2009

CO2 uitstoot

Een gemiddeld huishouden stoot jaarlijks 9 ton (9000 kg) CO2 uit., veroorzaakt door vervoer, gasverbruik en elektriciteit.

Indirecte uitstoot is 8 ton CO2. Dit wordt veroorzaakt door de energie die nodig is voor de productie, verpakking en vervoer van voeding en kleding.

Bron: Milieucentraal

Gemiddelde CO2 uitstoot per inwoner inclusief gemeente activiteiten is 10,7 ton (2007).

Bron: Milieudefensie (Klimaatkaart.nl)

Voor een gemeente van 60.000 inwoners voor een periode van drie dagen zou de uitstoot dus zijn: 5277 ton.

Verbruik

Een gemiddeld huishouden verbruikt jaarlijks 1560 m3 aardgas en 3500 KWh aan elektriciteit.

39% van de huishoudens gebruikt groene stroom.

Bron: MilieuCentraal

Voor een gemeente van 60.000 inwoners voor een periode van drie dagen is het elektriciteitsverbruik: 757.030 kWh.

Afval

Gemiddeld hoeveelheid afval per persoon per jaar 638 kg (563 kg huishoudelijk en 75 kg reinigingsdiensten en overig afval) (2008)

Bron: CBS

Voor een gemeente van 60.000 inwoners voor een periode van drie dagen is de hoeveelheid afval: 314.630 kg.

Water

Gemiddeld waterverbruik per persoon per dag 127,5 liter (2007). 44 liter voor douchen, 36 liter WC doorspoelen, 20 liter voor de was, 7 liter afwas, 4 liter koffie, thee en koken, 5 liter uit de kraan, 3 liter badwater, rest tuin en overig.

Bron: VEWIN

Voor een gemeente van 60.000 inwoners voor een periode van drie dagen is het waterverbruik: 23 miljoen liter

Ecologische voetafdruk Werchter 2008

Nu wat meer informatie dan over 2007. De ecologische voetafdruk van 2008 heeft ook de belasting door campings, parkeerplaatsen en vervoer meegenomen. De voetafdruk komt uit op 260m2, terwijl de gemiddelde dagelijkse voetafdruk 140m2 is. Maar dat is nog altijd beter dan een weekendje uit met het vliegtuig: Een enkeltje Barcelona met het vliegtuig is al 700 m2.

Bron: Rock Werchter

Wat is de mondiale voetafdruk?

*Met dit model wordt het ruimtebeslag op aarde van iemands leefstijl uitgedrukt in hectares. Hoeveel ruimte dat is, hangt onder meer af van het consumptiegedrag. Het model berekent bijvoorbeeld de oppervlakte die nodig is voor het gebruik van energie en grondstoffen, de productie van je voedsel, ons huis enzovoort. Per wereldburger is 1,8 ha beschikbaar, inclusief de nodige ruimte voor de natuur. In Nederland gebruiken we nu gemiddeld 4,4 ha. Hiervan heeft maar liefst 64% met energie en klimaatverandering te maken.
Bron: De Kleine Aarde*